

Handläggare: Andreas Karlsson
Sektor Samhällsskydd och beredskap

Mottagare:
Kommunfullmäktige

Krisledningsplan för Skinnskattebergs kommun 2024-2026

Antagen av Kommunfullmäktige 2025-02-24 §5

INNEHÅLL

1. INLEDNING	2
1.1 SYFTE	3
2. KRISBEREDSKAP	3
2.1 DE TRE GRUNDPRINCIPERNA	4
2.2 KOMMUNENS GEOGRAFISKA OMRÅDESANSVAR	5
2.3 HÖJD BEREDSKAP	6
2.4 CIVIL BEREDSKAP	6
2.5 SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET	6
2.6 EXTRAORDINÄR HÄNDELSE	6
2.7 RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS	7
2.8 KONTINUITETSHANTERING	7
3. KOMMUNENS KRISLEDNINGSORGANISATION	8
3.1 KRISBEREDSKAPSNIVÅER	8
3.2 KRISLEDNINGSNÄMND	10
3.3 KOMMUNSTYRELSEN (UNDER HÖJD BEREDSKAP)	11
3.5 KRISSTAB	12
3.6 TJÄNSTEMAN I BEREDSKAP (TIB)	13
3.7 INRIKTNINGS- OCH SAMORDNINGSFUNKTION, ISF	14
3.8 U-SAM	14
3.9 RAPPORTERING TILL LÄNSSTYRELSEN	14
4. KOMMUNENS KRISHANTERING	15
4.1 KRISKOMMUNIKATION	15
4.2 KRISSTÖD	15
4.3 DOKUMENTATION	15
4.4 RUTINER FÖR SKIFTGÅNG OCH AVLÖSNING	15
4.5 EKONOMI	16
4.6 ÖVRIGA PLANER	16
4.7 AVVECKLING AV KRISORGANISATIONEN	16
4.8 UTVÄRDERING	16
4.9 UTBILDNING/ÖVNING	17
4.10 TRYGGHETSPUNKTER	17
5. LOKALER OCH TEKNISK UTRUSTNING ATT DISPONERA VID HANTERING AV EXTRAORDINÄRA HÄNDELSE	18
5.1 LOKALER	18
5.2 SAMBAND	18

1. Inledning

Det är viktigt att säkerställa trygghet och säkerhet för alla som bor, vistas och verkar i Skinskattebergs kommun. För att nå framgång arbetar kommunen med ett helhetsgrepp om frågor som rör skydd mot olyckor och krishantering vilket sträcker sig från den vardagliga händelsen till höjd beredskap.

Kommunen arbetar för att värna våra skyddsvärden. Det som ska skyddas är människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati och mänskliga fri- och rättigheter, miljö- och ekonomiska värden samt den nationella suveräniteten.

Lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap LEH (2006:544) anger i 2 kap §1¹ att kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, fastställa en plan för hur man ska hantera extraordinära händelser. Detta ska ske varje mandatperiod.

Lagen syftar till att kommuner och regioner skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och regioner skall därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Lagen omfattar beredskap för hantering av situationer när någon av de ordinarie verksamheterna inte klarar av att hantera situationen inom den normala verksamheten. Olyckor/ större händelser som kan hanteras i den normala organisationen berörs inte av lagen

¹ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

1.1 Syfte

Syftet med planen som benämns *Krisledningsplan för Skinnskattebergs kommun 2024-2026* är att beskriva det arbete inom krisberedskap som ska bedrivas i kommunen under mandatperioden för att fullgöra kommunens åtagande enligt LEH (2006:544) och *Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap* framtagna av MSB och SKR.

Målgrupp för planen är politiker och tjänstepersoner i Skinnskattebergs kommun. Planen ska också kunna användas som information till samverkande organisationer. Planen är således en övergripande beskrivning och information om kommunens krisledning, krishantering och samverkan.

Krisledningsplanen:

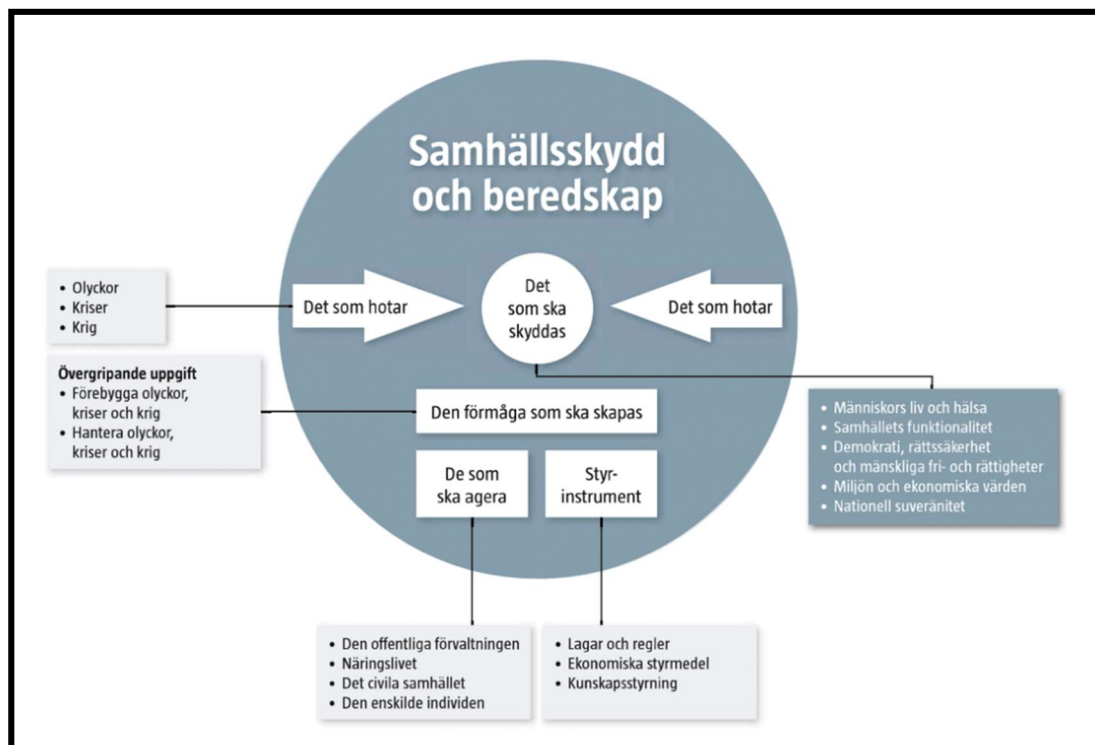
- Definierar olika begrepp inom kommunens krishanteringssystem.
- Beskriver hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelse
- Beskriver kommunens organisation för krisledning och hur den ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
- Anger vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som bör disponeras vid extraordinära händelser.

Planen ska användas när Skinnskattebergs kommun riskerar att drabbas eller drabbas av en extraordinär händelse. Planen kan också användas vid en allvarlig händelse som inte betecknas som en extraordinär händelse i lagens mening, men ändå utsätter kommunens organisation eller delar av den för stor påfrestning.

2. Krisberedskap

Krisberedskap är en del av Samhällsskydd och beredskap som handlar om skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Kärnan är behovet att skydda vissa värden (det som ska skyddas) mot oönskade händelser (det som hotar) *Figur 1*. Förmågan som ska skapas handlar om att förebygga det som riskerar att inträffa och att hantera konsekvenserna av det som inträffar. En mängd olika aktörer är ansvariga för att bygga och bära upp en sådan förmåga.

Figur 1 Modell för Samhällsskydd och beredskap hämtat från MSB.se

2.1 De tre grundprinciperna

Svensk krishantering vilar på tre principer:

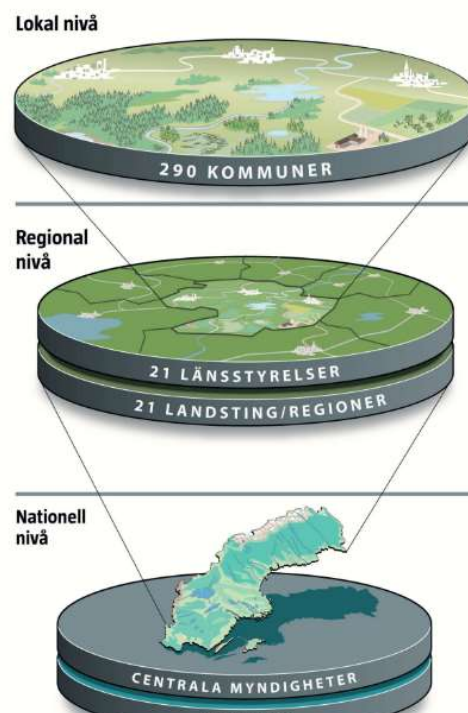
- Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.

- Likhetsprincipen innebär att en organisations verksamhet och lokalisering så långt som möjligt ska överensstämma i fred, kris och krig.
- Närhetsprincipen innebär att kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

2.2 Kommunens geografiska områdesansvar

Den svenska krisberedskapen utgår från ett geografiskt områdesansvar på tre nivåer, lokalt (kommunerna), regionalt (länsstyrelserna) och nationellt (regeringen). I det geografiska områdesansvaret ingår bland annat att ge olika aktörer möjlighet att samordna sina åtgärder vid en samhällsstörning. Det geografiska områdesansvaret innebär att kommunen ska:

- Göra en samlad analys av sådana risker och sådan sårbarhet i kommunens geografiska område som kan leda till en extraordinär händelse och göra denna analys känd för berörda aktörer.
- Vara sammankallande för en grupp med representanter för de lokala krisaktörerna.
- Verka för att de lokala krisaktörernas förberedelser och åtgärder för hanteringen av en extraordinär händelse samordnas.
- Verka för att informationen till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Kunna lämna en samlad information till Länsstyrelsen om läget i kommunen i fråga om risker och sårbarhet och om de lokala krisaktörernas förberedelser för hantering av en extraordinär händelse,
- Kunna ge Länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse och om de lokala krisaktörernas vidtagna och planerade åtgärder med anledning av händelsen.

Figur 2 Geografiskt områdesansvar på lokal, regional och nationell nivå (MSB, 2014a).

2.3 Höjd beredskap

Höjd beredskap delas upp i två olika nivåer de är antingen *skärpt beredskap* eller *högsta beredskap*. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Totalförsvar består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det är regeringen som beslutar om högsta beredskap ska råda.

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledning av den del av det civila försvara som kommunen ska bedriva.

Under höjd beredskap ska hela samhället kunna bidra till försvarsansträngningarna. Det kan tex handla om att skydda befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta en angripare. Försvarsmakten är i stor utsträckning beroende av stöd och leveranser från det övriga samhället för att kunna agera vid ett väpnat angrepp mot Sverige. Skinskattebergs kommun ska under perioden planera för sin krigsorganisation samt krigsplacera personal som ett led i att säkerställa funktionalitet vid höjd beredskap eller krig.

2.4 Civil beredskap

Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen.

Ytterst syftar den civila beredskapen till att förbereda oss på alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada oss.

2.5 Samhällsviktig verksamhet

Enligt MSBFS 2010:6 "Föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser"² är definitionen av samhällsviktig verksamhet en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt

2.6 Extraordinär händelse

Med en extraordinär händelse menas ett tillstånd eller en sådan händelse som avviker från det normala och innebär en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner eller överhängande fara för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. För att en extraordinär händelse skall hanteras krävs skyndsamma insatser. Termen samhällsstörning innefattar också extraordinär händelse *LEH, SFS 2006:544*

² Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser.

2.7 Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen ska under det första kalenderåret vid ny mandatperiod genomföra en analys av vilka hot, risker och sårbarheter som finns inom kommunen. Analysen utgör en grund i kommunens krisberedskapsarbete och är till för att öka medvetenheten och stärka kunskapen, samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga. Analysen är också till för att ge ett underlag för samhällsplanering och information om samhällets risker till allmänheten samt anställda. Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka kommunens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningar.

2.8 Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för, till exempel när personalen inte kommer till jobbet, lokalerna inte går att använda, leveranser av viktiga varor och tjänster inte når oss eller vi drabbas av ett strömavbrott. Med kontinuitetshantering kan organisationer snabbare återhämta sig från och mildra konsekvenserna av en inträffad händelse. Det innebär kortare störningsperioder i verksamheten och förhindrar att personella, ekonomiska, funktionella och informationsrelaterade värden går förlorade. Exempel på aktiviteter inom kontinuitetshantering:

- Kartlägga viktiga verksamheter och processer.
- Identifiera beroenden av resurser.
- Bestämma vad som är acceptabla störningsperioder.
- Genomföra åtgärder som minskar risken för störningar.
- Skapa planer för att hantera de störningar som ändå kan uppstå.

Många områden gynnas av ett systematiskt arbete med kontinuitetshantering.

Exempel Kommunalt vattenverk

Den kommunala dricksvattenförsörjningen står för ungefär 85 procent av den totala dricksvattenförsörjningen i Sverige och klassas som samhällsviktig verksamhet.

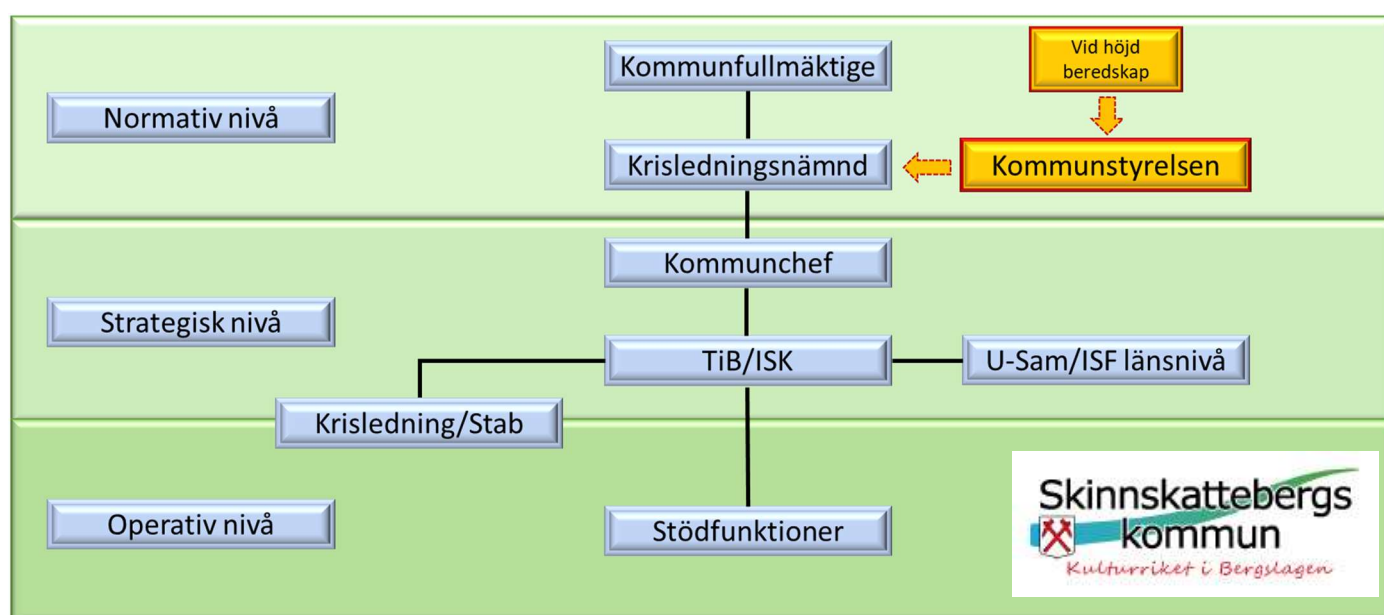
Vid kontinuitetshantering av ett vattenverk kan verksamheten t.ex. delas upp i flera kritiska processer såsom *råvattenintag*, *produktion av dricksvatten* och *distribution av dricksvatten*.

Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för.

Om ett vattenreningsverk inte har en kontinuitetsplan för t.ex. strömavbrott så slutar pumpar och vattenrening att fungera. Men med hjälp av en kontinuitetsplan kan man fånga upp denna kritiska process och som åtgärd installera reservkraft som automatiskt går igång vid strömbortfall.

3. Kommunens krisledningsorganisation

Krishanteringsorganisationen består av krisledningsnämnd, tjänsteman i beredskap (TiB), krisstab och Inriktnings och samordningsfunktion ISF. Övriga verksamheter som initialt inte ingår i krishanteringsorganisationen kan kallas in beroende av vad som hänt eller förväntas hända. För regional samverkan finns U-Sam som samordnas via Länsstyrelsen Västmanland. Kommunen ska så långt det är möjligt hantera extraordinära händelser i normal organisation, enligt ansvars-, närhets- och likhetsprinciperna. Kommunchefens ledningsgrupp som består av sektorcheferna är även kommunens centrala krisstab. Skulle händelsen försvåras läggs ytterligare funktioner in i krisstaben för att hantera den extraordinära händelsen.

3.1 Krisberedskapsnivåer

För att kunna anpassa kommunens krisledning finns fyra krisberedskapsnivåer som Skinnskattebergs kommun arbetar efter. Kommunchefen beslutar om nivå 1–3. Krisledningsnämnden beslutar om nivå 4. Syftet med de framtagna krisberedskapsnivåerna är att skapa en mental förberedelse hos den personal som ingår i kommunens centrala krisledningsorganisation. Det syftar även till att skapa en förutsägbarhet för vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid en viss typ av händelse.

Vad som sägs om Kommunchefens ansvar och befogenheter i detta dokument gäller i samma utsträckning Kommunchefens ersättare.

De fyra (4) beredskapsnivåerna är:

3.1.1 Nivå 1

– Grundberedskap

Skinnskatteberg kommuns krisberedskap upprätthålls normalt på denna nivå. Vid grundberedskap bedrivs kommunens verksamhet enligt ordinarie rutiner och verksamhetsmål.

3.1.2 Nivå 2

– Störning

Vid denna nivå sätts krisstaben och dess stödfunktioner i beredskap.

Förutsättningar för denna nivå är:

- Larm eller information om en förestående samhällsstörning som inte kan lösas i linjeverksamhet utgör grund för att inta denna beredskapsnivå,
- I övrigt arbetar kommunen och dess verksamheter enligt ordinarie rutiner och verksamhetsmål.

Vid beredskapsnivå 2 ska:

1. Kommunchefen löpande bevaka händelsen genom att Beredskapssamordnare, eller annan utpekad om möjligt, följer händelseutvecklingen och återkopplar till kommunchef. Loggbok ska vid behov föras vid löpande bevakning. Berörda förvaltningar för egenlogg.
2. Övriga i krisstaben ska underrättas om situationen och om möjligt bereda sig på att inställa sig vid behov. Kommunchefen beslutar om att aktivera delar eller hela krisstaben.
3. Informationsfunktionen ska förbereda en kommunikationsplan både internt och externt.
4. Viktiga samverkansaktörer utanför kommunens organisation ska om möjligt informeras av Beredskapssamordnare, eller annan utpekad som följer händelseutvecklingen.

3.1.3 Nivå 3

– Stabsläge

Vid denna nivå har kommunchefen beslutat att den centrala krisstaben ska samlas enligt angiven plats och tidpunkt.

Grund för nivå 3 är:

1. Larm eller information om en förestående samhällsstörning eller extraordinär händelse inom kommunens verksamhet kan utgöra grund för att man intar denna krisberedskapsnivå.
2. Andra omständigheter som kan utgöra grund för att inta stabslägen är exempelvis svårigheter att bedriva verksamhet enligt ordinarie rutiner till följd av en särskild yttre händelse.
3. Det finns ett starkt behov av samordning.

Vid beredskapsnivå 3 ska:

1. Kommunchefen utser en stabschef som besätter de övriga stabsfunktionerna som är aktuella.
2. Krisstaben larmas efter beslut från kommunchefen och samlas vid angiven plats och påbörjar arbete enligt stabsarbetsplanen.
3. Kommunchefen informerar Krisledningsnämndens ordförande om händelsen. Vid behov bör Krisledningsnämndens ordförande meddela övriga ledamöter och förbereda nämnden på att inställa sig för sammanträde.
4. Stabschefen leder en stabsgenomgång för att få fram en lägesbild.
5. Stabschefen tar över ansvaret för det operativa arbetet i Krisstaben och upprättar en stabsarbetsplan.
6. Informationsfunktionen tar fram en informationsplan och arbetar enligt detta dokument.
7. Viktiga samverkansaktörer utanför kommunens organisation informeras av stabschefen, eller den som denne utser, att beredskapsnivån intagits och varför. Information till Länsstyrelsen är prioriterad
8. Stabschefen ansvarar för att kommunal personal blir informerade om att beredskapsnivån

intagits och varför.

9. Stabschefen ska planera för långsiktighet i arbetet och vara redo att införa skifttjänstgöring vid behov.
10. Kommunchefen har möjlighet att återkalla beviljade ledigheter samt omfördela personella resurser.

3.1.4 Nivå 4

– Extraordinär händelse

Krisledningsnämndens ordförande beslutar när detta läge ska intas. Kommunchefen bedömer huruvida krisstaben på förvaltningsnivå ska aktiveras. Exempel på när krisberedskapsnivå 4 kan tillämpas är vid kraftigt behov av prioritering mellan kommunens krishantering och ordinarie verksamhet.

Förutom vad som anges vid krisberedskapsnivå 3 ska vid nivå 4:

1. Kommunchefen informerar Krisledningsnämndens ordförande om situationen som utifrån uppgifterna beslutar att Krisledningsnämnden aktiveras.
2. Om Kommunchefen bedömer att behovet kräver det, ska krisledningsgrupper på sektornivå aktiveras. Dessa grupper ska följa sina krisledningsplaner.
3. Kommunens centrala krisstab skapar riktlinjer för tydliga och långsiktiga prioriteringar mellan krishantering och ordinarie verksamhet.
4. Skifttjänstgöring tillämpas efter behov.
5. Semester, beviljad ledighet kan vid behov återkallas för personal vid drabbade verksamheter.

3.2 Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden fungerar som kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse och har det övergripande yttersta ansvaret för krishanteringen enligt LEH (2006)

Krisledningsnämnden består av fem ordinarie ledamöter och två ersättare och utgörs av kommunstyrelsens ledningsutskott. Två ledamöter i krisledningsnämnden skall vara ordförande resp. vice ordförande.

Kap 2 § 3-6³. Om krisledningsnämnden träder in kan den överta andra nämnders ansvarsområden och beslutanderätt för att skyndsamt kunna hantera en extraordinär händelse.

Krisledningsnämnden ska rapportera sina beslut och agerande till nästkommande kommunfullmäktige.

En extraordinär händelse innebär dock inte automatiskt att krisledningsnämnden ska träda i funktion. Omständigheterna i varje enskilt fall avgör. Krisledningsnämnden kan också träda in utan att en extraordinär händelse föreligger. Syftet är då att hålla nämnden informerad och förberedd om läget skulle försämrats. Krisledningsnämndens verksamhet framgår av ”reglemente för krisledningsnämnd”⁴

³ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

⁴ Dnr KS 2019-89-003

3.3 Kommunstyrelsen (under höjd beredskap)

Krisledningsnämnden får inte agera under höjd beredskap. Skulle regeringen besluta om höjd beredskap är det kommunstyrelsen som har ansvaret för den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva LEH (2006) 3 KAP. §1-5⁵.

3.4 Säkerhetsskydd

Enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsförordningen (2018:658) åläggs det Skinskattebergs kommun att vidta åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet och förebygga vissa brott genom att det för Skinskattebergs kommuns verksamhetsområden finns verkningsfullt säkerhetsskydd med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter.

Ansvaret vad gäller säkerhetsskydd regleras bland annat i säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen, rikspolisstyrelsens föreskrifter om säkerhetsskydd samt offentlighets- och sekretesslagen.

Det ytterst ansvaret för säkerhetsskydd i kommunen vilar på kommunstyrelsen. Ansvaret för säkerhetsskyddet följer dock i första hand det ordinarie verksamhetsansvaret. Säkerhetsskyddschefen utövar under kommunstyrelsen kontroll över att säkerhetsskyddet finns, är tillräckligt och fungerar. Säkerhetsskyddschefen ska vidare samordna skyddet samt säkerställa att berörd personal ges erforderlig utbildning. Säkerhetsskyddschefen och dennes biträdande är i dessa funktioner direkt underställd kommunchefen. Säkerhetsskyddschef, eller som ersättare för denne, biträdande säkerhetsskyddschef, är kommunens kontaktperson beträffande säkerhetspolisens kontakter med kommunen i dessa frågor. Enligt säkerhetsskyddsförordningen ska säkerhetsskyddschefen vara direkt underställd myndighetens chef.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att det i Skinskattebergs kommun tas fram en säkerhetsskyddsanalys med tillhörande säkerhetsskyddsåtgärder. Säkerhetsskyddschefen biträder i framtagandet av säkerhetsskyddsanalys samt säkerhetsskyddsåtgärder i de sektorer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Analysen ska innehålla viktiga uppgifter i verksamheten som ska hållas hemliga med hänsyn till Sveriges säkerhet och vilka åtgärder som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddschefen får besluta om placering i säkerhetsklass samt registerkontroll enligt Säkerhetsskyddsförordningen (2018:658), samt att säkerhetsprövning av personal utförs.

⁵ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

3.5 Krisstab

Krisstaben är en tjänstemannagrupp som svarar för den övergripande ledningen av det operativa arbetet vid en extraordinär händelse. Krisstaben är direkt underställd och rapportansvarig till krisledningsnämnden om den har trätt i tjänst. Kommunchefen är krisstabens krisledande chef och arbetar inte i någon stabsfunktion. Krisstaben agerar beslutsstöd åt krisledande chef som fattar beslut. Krisledande chef kan även agera beslutsstöd åt krisledningsnämnden om den har trätt i kraft. Krisstaben utgörs av en grupp med förutbestämda funktioner. En person kan ha mer än en funktion men en funktion kan vid större händelse utgöra en hel arbetsgrupp.

Stabsmetodik

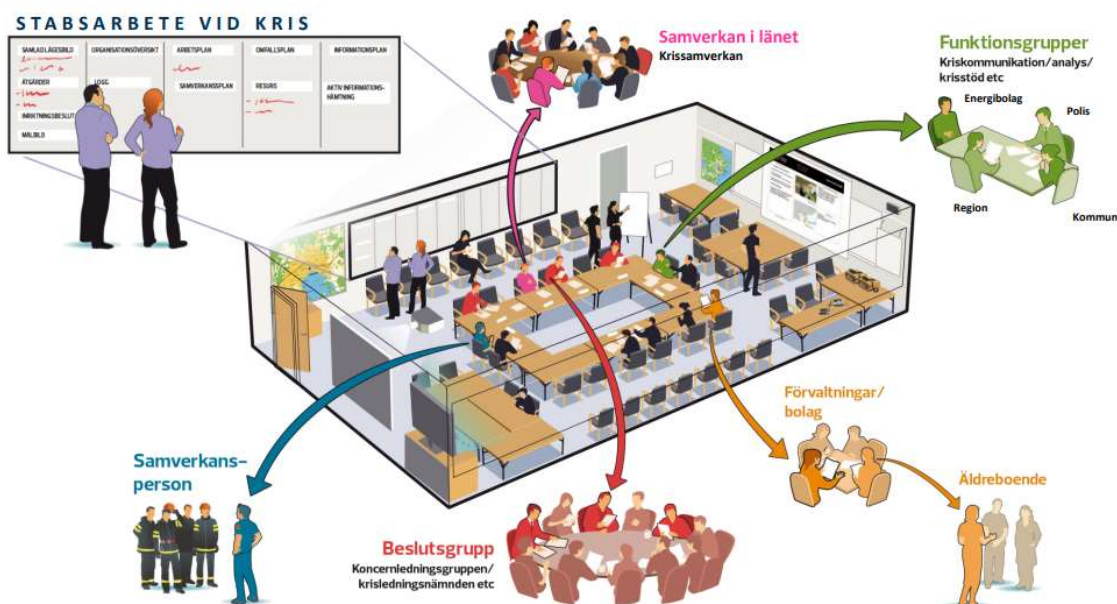
En stab kan behövas när organisationens chef och övriga delar i linjen tillfälligt behöver stöd.

Det kan till exempel vara vid en samhällsstörning som hotar det skyddsvärda i samhället. För att hantera detta kan en organisation behöva göra många uppgifter samtidigt, ofta under tidspress och med stora osäkerheter

- Tydliga beslutsvägar
- Koordinerade möten
- Koordinerat samverkansbehov
- En central omvärldsbevakning
- Paketerad lägesbild – för samordning av åtgärder

Stabens olika funktioner

- Stabschef
- Biträdande stabschef
- K0 Stabs- och funktionsstöd
- K1 Personal
- K2 Säkerhet
- K3 Genomförande och operativ ledning
- K4 Logistik och resurser
- K5 Lägesbild, planering och analys
- K6 Samband
- K7 Kommunikation (inklusive talesperson)
- K8 Ekonomi /Juridik
- K9 Samverkan

3.6 Tjänsteman i beredskap (TiB)

Varje kommun ska ha en förmåga att kunna hantera larm vid en allvarlig eller extraordinär händelse. Det finns olika benämningar på denna funktion, inriktning- och samordningsfunktion (ISK), vakthavande befäl (VB) och Tjänsteman i beredskap (TiB). Skinnskattebergs kommun har valt att lösa detta med en tjänsteman i beredskap (TiB). TiB har i uppgift att initiera och samordna det inledande arbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid allvarliga kriser.

Syftet med TiB-funktionen är att det ska finnas en ingång till Skinnskattebergs kommun dygnet runt, alla veckans dagar, för att kunna ta emot och hantera larm om allvarlig händelse, vid interna och externa händelser.

Målet är att inkommen information eller fråga från andra kommuner eller andra aktörer och myndigheter hamnar rätt inom organisationen samt att säkerställa att nödvändiga åtgärder och resurser vidtas vid en allvarlig eller extraordinär händelse. TiB:ens uppgift är att initiera och samordna det inledande arbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid allvarliga kriser, detta enligt beslutad "TiB-instruktion"⁶.

TiB:ens uppgifter

- Besvara inringning via larmväg för TiB, komplettera och upprätta lägesbild genom övrig informationsinhämtning.
- Verifiera och värdera information.
- Informera och initiera inriktnings- och samordningsfunktionen.
- Initialt beslutsfattande
- Agera kommunens information- och samordningskontakt gentemot förvaltningar, myndigheter och externa aktörer.

⁶ Dnr KS-2019-183-001

3.7 Inriktnings- och samordningsfunktion, ISF

En inriktning och samordningsfunktion är en grupp för flera aktörer som har till uppgift att träffa överenskommelser om aktörsgemensam inriktning och samordning av åtgärder. Det är samhällsstörningens karaktär, omfattning och konsekvenser som avgör vilka aktörer som berörs och som kan bidra till att hantera samhällsstörningen/extraordinära händelsen.

Kommunen kan även inrätta en inriktnings- och samordningsfunktion för kommunens geografiska område där aktörer inom kommunen som har en roll i hanteringen av samhällsstörningen eller den extraordinära händelsen ingår. Vid en sådan geografisk ISF är kommunen ordförande och sammankallande.

Kommunen kan även bli en del av länets ISF vid större händelser som behöver hanteras inom U-sam. Vid en regional ISF är Länsstyrelsen ordförande och sammankallande.

3.8 U-Sam

Länsstyrelsen är geografisk områdesansvarig aktör på regional nivå. Detta innebär bland annat att länsstyrelsen före, under och efter en kris ska vara en sammanhållande funktion. Huvudsyftet med U-sam är att arbeta för att förebygga att en samhällsstörning uppstår, dämpa eskaleringen av en samhällsstörning och mildra dess konsekvenser.

Vid en samhällsstörning eller extraordinär händelse i länet utgör samverkansorganet U-Sam inriktnings- och samverkansfunktion (ISF) på länsnivå under ledning av länsstyrelsen. Gruppen har till uppgift att träffa överenskommelser om aktörsgemensam inriktning och samordning av åtgärder för att hantera konsekvenserna av samhällsstörningen. Varje aktör som berörs av överenskommelsen om inriktning och samordning fattar själva beslut om hur den ska genomföras i den egna organisationen.

Varje aktör i U-Sam har en kontaktperson, inriktning och samordningskontakt (ISK) som är den primära kontaktvägen för att tidigt agera och initiera åtgärder vid en samhällsstörning. Normalt representeras kommunen i U-Sam av kommunchef eller tjänsteman i beredskap (TiB). Kommunchefen kan utse annan representant beroende på den aktuella händelsen. Behörighet att lämna U-Sam har chefer inom kommunens krisstab. Larmning av U-sam sker via Länsstyrelsens tjänsteman i beredskap (TiB).

3.9 Rapportering till Länsstyrelsen

Om en samhällsstörning inträffar eller hotar att inträffa ska kommunen ge länsstyrelsen lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtag och planerade åtgärder.

Rapportering ska företrädesvis göras i webbaserat informationssystem (WIS) eller enligt överenskommelse med länsstyrelsen tjänsteman i beredskap (TiB).

Tjänsteman i beredskap är varje vecka aktiverad genom U-sams omvärldsbevakning som länsstyrelsen håller i. Detta sker via WIS inlämnad lägesbild på onsdagar och via RAKEL överlämning mellan TiB på torsdagar.

4. Kommunens krishantering

Kommunens målsättning är:

- Att ha en god beredskap och förmåga, i fred likväl vid höjd beredskap för att snabbt få igång krisorganisationen samt insatser på lokal nivå i syfte att hindra eller begränsa skador på person, egendom och miljö
- Att den kommunala verksamheten vid en extraordinär händelse eller vid höjd beredskap väsentligen skall kunna bedrivas i samma omfattning som under normala förhållanden. Som lägst skall kommunen dock ha nödvändig förmåga att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter.

Att vid allvarliga samhällsstörningar ha god förmåga:

- att leda kommunala insatser och
- att samordna information till allmänheten och media samt
- att upprätthålla samband med andra aktörer inom det egna geografiska området.

4.1 Kriskommunikation

Kommunens information i samband med en samhällsstörning eller extraordinär händelse syftar till att ge drabbade, allmänhet, egen personal, samverkande aktörer samt media korrekt, tydlig information. Vid en händelse kan det finnas ett stort informationsbehov hos krisstaben. För att krisstaben ska kunna ta adekvata beslut och även vara det beslutsstöd till krisledande chef är denna funktion viktig att få igång direkt i stabsarbetet. I stabsarbete ligger dessa arbetsuppgifter på kommunens kommunikationsfunktion.

4.2 Krisstöd

Krisstödsgruppen har till uppgift att ansvara för planering och samordning vad avser det psykologiska och sociala omhändertagandet av fysiskt oskadade människor som drabbas av olycka, katastrof eller liknande.

4.3 Dokumentation

Det är viktigt att alla händelser under en samhällsstörning dokumenteras. All viktig inkommande och utgående information ska redovisas, minnesanteckningar ska skrivas och beslut vara dokumenterade. Dokumentation sker löpande i hela krisstaben. Genom att dokumentera blir det lättare att få en överblick över arbetet. Dokumentation är även viktigt för lärande av hantering av samhällsstörningar och används för att underlätta utvärdering och för att man i efterhand skall kunna redovisa vad man gjort och när man beslut togs.

Mallar för dokumentation finns framtagna

4.4 Rutiner för skiftgång och avlösning

För att få en uthållig organisation måste varje person som ingår i krisstaben ha minst en ersättare. Om funktionen i krisstaben förväntas tjänstgöra under längre tid än 12 timmar måste skiftindelning av personal göras omgående. Vissa stabsfunktioner går med fördel att dela på om krisstaben inte får in medarbetare direkt i händelsen.

Efter stabsorientering sker överlämning inom respektive funktion.

Mall för skiftgång finns framtagen.

4.5 Ekonomi

Samtliga kostnader som beslutas av Krisledningsnämnden eller krisstaben skall redovisas separat och kunna vara ett underlag för eventuella framtida försäkrings- och skadeståndsanspråk och även ansökan om statsbidrag. Bedömer Krisledningsnämnden eller ISF att beslutade åtgärder skall bekostas av ordinarie verksamhet kan detta göras i efterhand.

4.6 Övriga planer

Varje kommunal verksamhet har ansvar för sin egen planering för hantering av störningar och hot om störningar samt att rutiner, kontaktlistor och andra viktiga uppgifter hålls uppdaterade.

Prioriteringsordning för egen verksamhet ska finnas exempelvis för system och personal. Kommunens informatör ansvarar för att kommunens kriskommunikationsplan hålls aktuell. Socialchefen ansvarar för att kommunens krisstödsplan hålls aktuell.

4.7 Avveckling av krisorganisationen

Krisledningsnämnden bedömer om läget är sådant att deras övertagna befogenheter ska återgå till respektive nämnd och att krisorganisationen kan avvecklas. Vid samhällsstörningar där krisledningsnämnden inte varit inblandad, är det kommunchefen som beslutar om avslut.

Vid beslut om att återgå till normal organisation ansvarar krisstaben för att:

- meddela berörda inom kommunen och samverkande organisationer att så skett
- slutföra dagboken och samla in och förteckna allt underlagsmaterial
- gör en första preliminär analys av verksamheten

4.8 Utvärdering

När samhällsstörningen är över ska en utvärdering göras och lärdomar och erfarenheter tas till vara.

Utvärderingen ska baseras på ett skriftligt material. Resultatet av utvärderingen ska delges

Kommunfullmäktige, berörda enheter, myndigheter och organisationer. Stabschefen tillsammans med kommunchefen ansvarar för att utvärderingen kommer igång och slutförs.

- Gör en utvärdering när samhällsstörningen är över. Samla alla inblandade parter, gå igenom följande frågeställningar.
Vad har hänt?
Vilka åtgärder vidtogs?
Vad blev resultatet?
Lärdomar och erfarenheter till nästa gång?
- Initiera åtgärder för att förhindra, motverka, försvåra ett upprepande eller för att minimera skadorna
- Material i form av dokumentation, redovisningar ska samlas in.
- Samverkande myndigheter och organisationers synpunkter på det genomförda arbetet ska inhämtas.
- Innebär erfarenheterna av händelsen att behov av utbildning och övning föreligger?
- Gör ett ekonomiskt avslut
- Återkalla tillfälligt utdelade instruktioner och förteckningar.
- Eventuellt debriefing/avlastande samtal.
- Resultatet av utvärderingen skall ge underlag för fortsatt arbete med revideringar av organisationen, utbildning och övningar.

4.9 Utbildning/övning

Skinskattebergs kommun har tagit fram en utbildningsplan⁷ för att uppnå effektiv krisledning och god förmåga att hantera extraordinära händelser och andra oönskade händelser krävs att ingående personer är utbildade och tränade för dessa situationer. Utbildningar och övningar planeras med hänsyn till behov och genom bedömning av troliga situationer som kan uppstå. Under varje mandatperiod ska samtliga som ingår i den centrala krisledningen minst:

- Ha god kunskap om kommunens krisledningsorganisation och samhällets krishanteringssystem
- Delta i krisledningsövning i seminarieform
- Delta i krisledningsövning i spelform.
- Utbildning och övning för varje mandatperiod planläggs av säkerhetsansvarig vid Sektor Samhällsskydd och beredskap.

4.10 Trygghetspunkter

Den övergripande uppgiften för trygghetspunkten är att i samband med störningar i samhällsfunktioner, svara för information och trygghet för behovande. En trygghetspunkt är en mötesplats för människor som behöver stöd och kan fungera som hjälp till kommuninvånare för att bland annat komplettera eller ersätta utkylda bostäder.

En trygghetspunkt är en plats dit man kan gå för att få värme, information, vila, enklare sjukvård eller stöd från människor i samma situation. I extrema situationer är trygghetspunkten också en byggnad dit man kanske måste flytta tillfälligt.

Trygghetspunkternas syfte

- Att vid långvarigt elavbrott eller annan störning i kommunikationen kunna delge information till medborgarna i kommunen.
- Att medborgarna ska kunna larma 112 via RAKEL.
- Att kunna värma sig
- Att kunna få varmt och kallt vatten, utan krav på dusch och tvättmöjligheter.
- Att få möjlighet till varm dryck. (dryck är mer prioriterat än mat då man endast klarar sig ca 3 dagar utan vätska och betydligt längre utan mat).
- Att få möjlighet till toaletter.
- Att möjliggöra information och kommunikation (radio, telefoni, RAKEL, kanske internet).

Trygghetspunkterna kan vid allvarigare och längre händelser utöka servicen med följande:

- Att erbjuda möjlighet till matlagning eller servering.
- Att erbjuda dusch och tvättmöjlighet.
- Att erbjuda övernattningsmöjlighet.

⁷ Dnr KS 2023-76-162

5. Lokaler och teknisk utrustning att disponera vid hantering av extraordinära händelser

Kommunen har en fast ledningsplats att utgå ifrån. Dock behöver staben ha flexibilitet och utifrån behov flytta ledningsplatsen till alternativ ledningsplats. Den alternativa ledningsplatsen meddelas till berörda vid behov.

5.1 Lokaler

Ansvar och rutiner för iordningställande av lokaler, utrustning och samband är stabschef eller den som stabschefen utser. Ordinarie lokal för krisledning är Rådssalen på kommunkontoret. Alternativa ledningsplatser bör vara utrustade med reservkraft, wifi samt RAKEL- och telefonitäckning.

5.2 Samband

5.2.1 Signalskydd

För att säkerställa säkerhetsskyddsklassificerad informations riktighet och konfidentialitet används kryptografiska metoder i form av signalskydd för att möjliggöra att informationen kan delas mellan aktörer. Signalskyddssystem syftar till att erbjuda skydd av uppgifter som omfattas av sekretess och rör Sveriges säkerhet vilka har ett krav på skyddsåtgärder.

5.2.2 Rakel

Kommunen använder RAKEL som kommunikationsmedel. Det genomförs sambandsprov varje vecka med andra aktörer.

5.2.3 WIS-webbaserat informationssystem

WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem framtaget för att underlätta informationsdelning mellan aktörerna i det svenska krishanteringssystemet före, under och efter en kris. Tjänstemän i beredskap rapporterar i WIS varje vecka under U-sam omvärldsbevakning. TiB samt kriskommunikatören har ansvar för att uppdatera samt hämta hem information från kommunikationsplattformen vid händelse av ökat informations- eller kommunikationsbehov.

5.2.4 Utomhusvarningssystem (VMA)

VMA får användas tillsammans med utomhusvarningssystemet (signalen Viktigt meddelande) när det finns en omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller miljö.

VMA sänds då utan fördröjning och kan begäras av:

Räddningschef/räddningsledare för kommunal eller statlig räddningstjänst med hänvisning till lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Utomhusvarningssystemet ger signalerna

- Viktigt meddelande
- Flyglarm
- Beredskapslarm
- Faran över

SR P4 läser det viktiga meddelandet till allmänheten

Utomhusvarningssystemet är en del av befolkningsskyddet

VMA kan även sändas utan att använda utomhusvarningssystemet (signalen Viktigt Meddelande) för att förebygga eller begränsa skador på liv, hälsa, egendom eller i miljö.